

Kultur / Konst / Konst

Han målar en värld där ingenting kan förklaras

Viktor Rosdahls måleri på Dunkers imponerar

Fredrik Svensk

Publicerad 2025-05-09 04:00

[+ Följ](#) [Mejla](#)[Dela](#) [Spara](#)

Viktor Rosdahls målning "Aura", från utställningen "En strimma av klarhet" på Dunkers kulturhus i Helsingborg

1 / 2

Foto: Viktor Rosdahl

"En strimma av klarhet" på Dunkers kulturhus

Första gången jag såg **Viktor Rosdahls** måleri var 2010 på "Modernautställningen", på Moderna museet i Stockholm. I finanskrisens skugga var det speciellt att se en mörk romantisk spegling av svensk industrihistoria. Målningar som "Bröllopsnatt på SKF" (2009) och "Hör maskinernas sång" (2009) slog an en ambivalent ton av melankoli och flykt. Arbetslösheten hade stigit till ofattbara 8,6 procent och dominerade den politiska diskussionen.

Det har gått 15 år och den senaste statistiken från SCB visar en arbetslöshet på 9,4 procent, åtstramningspolitiken har accelererat, klyftorna ökat och fascismens verktygslåda lockat allt fler. När Viktor Rosdahl för första gången visas i storformat i födelsestaden Helsingborg är det inte främst industrikapitalismens fantomer som spökar i motiven. I stället är det något annat tidstypiskt som dominerar.

I utställningen "En strimma av klarhet" möts två till synes motstridiga bildvärldar.

Å ena sidan det våldsamma och urbana – där beväpnade unga män riktar sina vapen rakt mot betraktaren eller snarare rakt ut i rummet, mot det landskapsmåleri som i övrigt dominerar utställningen. Samtidigt är det tydligt att dessa maskerade figurer är inflyttade från ett annat sammanhang. Kanske från ett Instagramkonto präglad av kodade budskap och

MEST LÄST

9 MAJ KOI

Han mål
ingentin

6 MARS KOI

Tänk om
kunde v

12 APRIL KOI

Jag kapi
den max

27 APRIL KOI

De bränd
ingår i fo
logik

2 APRIL KOI

De var st
konstnär
små ego

performativ megamaskulinitet. Måleriet bromsar upp den där propagandan, både från gängen och från den amerikanska kulturimperialismens sociala medier.

Å andra sidan finns här alltså det laddade landskapet, där storslagenhet och horisonter framkallar en känsla av förlust, överskridande och inre rörelse. Helt i linje med den moderna människans upptagenhet vid det sublima, och därmed vid att man måste klara av att leva med att det finns erfarenheter man inte kan avkoda.

Under "flyktingvågen" 2015–2017 gav Rosdahl bergsmassivet Mazar-e-sharif i Afghanistan ett sublimt skimmer. Nu visas denna serie, "Caravans of empire", för första gången i sin helhet. Men i utställningen finns också en målning som binder samman gängens urbana barnsoldater med naturlandskapets sublima funktion.

Viktor Rosdahl: "Inre och yttre rum".
Foto: Viktor Rosdahl

I "Inre och yttre rum" (2021–2022) ser vi en ung pojke i ett bostadsområde, kanske längs en gångväg mellan grå hyreshus. Bilden är återhållen men laddad i tydlig 70-talsmetaforik: pojkens hållning, hans tystnad, antyder att något ännu inte hänt – eller att något redan har gått förlorat. I bakgrunden, svävande i bildrummet, finns en cirkel – ett slags fönster inom bilden –

som visar ett naturlandskap, en annan värld. Det är oklart om detta är ett minne, en projektion, en dröm eller ett löfte. Men det är där.

Cirkeln fungerar som ett kryptiskt tecken – en symbol för det oåtkomliga. Ett poetiskt fönster, men också en förslutning. Landskapsbilden är inte tillgänglig, utan inbäddad – likt en imaginärt offentlig utsmyckning – i betongen. Det blir en bild inom bilden, en förlorad kod – ett språk som inte längre talas men fortfarande kan visas upp.

Denna målning blir viktig i utställningen just som en tydlig plats för det krypterade, det undandragna, det dubbla – men det är också en gimmick av en estetisk och existentiell erfarenhet: ett utrotningshotat sätt att närma sig det slutna, inte genom avkodning av landskapets mening eller karaktärens inre, utan genom en poetisk intensifiering. Förhållandet mellan pojken i denna bild, och pojkar med vapen förblir dold.

När Rosdahl målar en gängkriminell framstår det inte som en dokumentär gest. Det är snarare en iscensättning av en inlåst subjektivitet – av en krypterad närvaro mitt i samhället, mitt i utställningsrummet. Vapnet stänger oss ute, men öppnar samtidigt något: en möjlighet att läsa bilden som en bild av en bild – av hur någon vill uppfattas, av hur hot fungerar visuellt, av hur makt tar form i en bildmässig tystnad. Bilden säger inte: "förstå mig", utan: "håll dig borta". Det är en form av visuell kodning där avsändaren förblir otillgänglig, dold i mörker. I denna svarthet döljs inte bara det olagliga, utan lika mycket det som inte går att begripa, trots alla strukturella förklaringsmodeller. Och det geniala med Rosdahl är att han ställer det sida vid sida med romantiska landskapsformer.

Viktor Rosdahl: "Traumazoner".

1 / 2

Foto: Viktor Rosdahl

De beväpnade ungdomarna och de bergiga landskapen börjar tala med varandra. Vapnen får en ny betydelse i landskapets ljus: de blir inte bara ett hot, utan ett uttryck för förtvivlan – där kontroll och kryptering är det enda språk som återstår. Denna effekt förstärker också motsättningen till bergslandskapets symboliska roll som de privilegierades trygga rum för kontemplation och självkontroll. Samtidigt skapas en imaginär bygga mellan bilden av dessa pojkar och bergslandskapet som urbilden för motståndsrörelsernas hide away.

Rosdahl visar hur måleriet fortfarande kan ha det som **Gaston Bachelard** kallade bildens "explosiva" kapacitet – att bokstavligen spränga betydelsen av motiv vars mening och funktion vi trodde var självklar. I en samtid där bilder ofta förväntas förklara, avslöja, bevisa, fokuserar Rosdahl i stället på det dunkla, gömda, på det som håller kvar. Han målar en värld där människan är inkapslad, där landskapet är förlorat, men fortfarande levande som bild, hopplöst kontrollerat av internets amerikanska småpåvar.

Fram träder en värld där våldet både är verkligt och symboliskt – där den trygga betraktaren är död, och där den kritiska reflektionsförmåga som en gång ersatte den rätta nyckeln till konstens mening förvandlats till något än mer kryptiskt än att känna och tänka själv.

FAKTA

KONST

» Viktor Rosdahl: En strimma av klarhet

Dunkers kulturhus, Helsingborg

Till och med 21 september

David Lynch-hat, böliga tjejer och Påvens oskuld

1:00:34

Terapiteater & relationsäckel

52:10

ANNONS

Tips på erbjudanden för dig:

NEXTORY
Ljudböcker och e-böcker
hos Nextory
nextory.com

STORYTEL
Ljudböcker hos Storytel –
30 dagar gratis
storytel.com

READLY
Tusentals tidningar –
provläs gratis
readly.com

BOOKBEAT
E-böcker och ljudböcker
45 dagar gratis
bookbeat.com

Följ ämnen i artikeln

Konst

Gaston Bachelard

Recension

De brända böckerna ingår i folkmordets logik

Under alla lager av plagg blir livet synligt

Mammapumpen får nästan sängen att brista

Schibsted

Aftonbladet är en del av Schibsted Media. Schibsted News Media AB är ansvarig för dina data på denna webbplats. [Läs mer här](#)